

V ustanovili sprejele so se storitve, ki presegajo v §§ 6. do 8. zakona od 30. marca 1888. o zavarovanju delavcev glede kake bolezni povedano najmanjšo mero in zbornica se ima o tem izjaviti.

Ker so pri sklepanju ustanovil bila merodavna načela, kakor za radovljiški politični okraj, zato se odsek sklicuje na to poročilo in omenja, da § 5. teh ustanovil slôve: Za sodni okraj vrhniški, (oziroma sodni okraj okolice ljubljanske) izvedela se je, „navadna dnina“ ter se je za dobo prvega leta od dne, katerega bode začela okrajna blagajnica poslovati, določila tako:

1. Za moške delavce:

A. Mladoletne pomočne delavce s . . . 40 kr.

B. Delavce s 70 kr.

C. Delavce prirejale z 1 gl.

2. Za delavke:

A. Mladoletne delavke s 30 kr.

B. Delavke 50 kr.

Te določbe veljajo tudi, kadar poteče zgodnji čas, dokler ne bode oblastvo drugače ustanovilo.

Za ti ustanovili izjavil se je obrtni nadzornik. Odsek se temu pridružuje in predlaga:

„Slavna zbornica naj se pri c. kr. slavni deželni vladi izreče za to, da se odobrita rečeni ustanovili.“

Predlog je bil sprejet.

XII. Gospod zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča, da je c. kr. deželna vlada z dopisom od dne 15. februarija 1889, šte. 2036, poslala trgovski in obrtniški zbornici „Ustanovilo za okrajno bolniško blagajnico v Litiji“, ki ima obsegati sodna okraja litijskega in zatiškega.

Zbornica se ima izreči o ustanovilu, ker so se vanje vprijele storitve, katere presegajo v §§ 6 do 8 zakona od dne 30. marca 1888, o zavarovanju delavcev glede kake bolezni, povedano najmanjšo mero.

Ker so dotična postavna določila že navedena bila v poročilu o ustanovilu za okrajno bolniško blagajnico v Radoljici, zato se tu omenja le ono, kar se je premenilo glede storitev.

Navadna dnina se je v § 5. ustanovila tako:

Za sodna okraja litijski in zatiški odmerila se je „navadna dnina“ ter je za dobo od 1. januarja 1889. do 31. decembra 1890. določena tako:

1. Za moške delavce:

a) Mladoletne pomočne delavce s . — gld. 30 kr.

b) za delavce s — „ 70 „

c) delavce prirejale z 1 „ 20 „

2. Za ženske delavce:

a) Ženske mladoletne pomočne delavke s . 30 „

b) delavke s 45 „

Te določbe veljajo tudi, kadar poteče zgornji čas, dokler oblastvo drugače ne ustanovi.

Prispevki in podpore odmerjajo se po tem ustanovilu po navadni dnini.

V § 11. ustanovila pa se določa v zmislu § 6. omenjenega zakona, da gre podpora bolnikom najmanj

dvajset tednov. Vendar se je pristavilo, da se bode, kadar pričuvni zalog doseže predpisano visokost, tudi daljnjih dvajset tednov dajala podpora, in to s 30% navadne dnine.

Odsek se pridružuje priporočilni izjavi obrtnega nadzorništva in nasvetuje: „Slavna zbornica naj priporoča odobrenja rečene blagajnice.“ — Predlog je bil sprejet.

Naši dopisi.

Dobrova 29. aprila. (*Skrajni čas.*) Sadno drevje obeta obilo cvetja. Poleg razvijajočih se brstov, visi po nekaterih vrtil na sadnem drevju cela množica suhega, povitega in pripredenega listja, v katerem je prezimi glogovi belin. Prve gosence izlezele so uže pred 14 dnevi iz tega listja. Med dnevom razlezejo se po drevesnih mladikah, kjer uže prav znatno razjedajo cvetne in listne brste ali pope; zvečer je ta nesnaga zopet na suhem listji skupaj zbrana.

Prec po prvem levenji postale bodo gosence té strašno požrešne in vsako preganjanje bode ob istem času brez vsega vspeha. Komur je toraj na sadnem drevju in sadnem pridelku kaj ležeče, skrajni čas je, da glogovega belina pokonča. Z obiranjem samega suhega listja ne doseže se več dosta; edini uspešni pripomoček je še: „gosenčja baklja“, katera naj se proti večeru in ob jutru, dokler so gosenice še na in v suhem listji zbrane, prav pridno rabi. Ž njo naj se suho listje z gosenicami vred na sadnem drevju totalno posmоди!

Tako bakljo naredi za male krajcarje vsak klepar (špenglar); primerno dolga pušica se zgoraj vdeto dušo za taht in spodaj prirejeno tuljavo, katera se nasadi na primerno dolg drog, pa je baklja gotova. V pušico se nalije potem petroleja, v dušo pa vdene zadosta dolg in za prst debel taht iz bombažastih niti, pa je vse pri kraju. Baklja se prižge in se ob jutru in večeru pod vsak suh list na drevju za par trenotkov pritakne; list sicer ostane, a gosence na in v njem so pokončane. Le še malo dni, in tudi ta pripomoček bi bi za letos brez vsakega uspeha več. — Toraj na vojsko glogovega belina! Skrajni čas za to delo hitro poteka! Bog!

M. Rant.

Iz Ljubljane. — Razpust deželnih zborov: S cesarskim patentom z dne 19. aprila razpuščen so deželni zbori za Češko, Dalmatinsko, Galicijo, Kranjsko, Tirolsko, Istro in Goriško, in zaukazane so za te zборе priprave za nove volitve. V sedmerih deželah, med temi na Kranjskem, Goriškem in v Istri vršile se bodo torej letos volitve novih deželnih zastopov. Nadejamo se, da Slovenci krepko in složno branijo svojo zemljo z geslom: „Vse za vero, dom, cesarja!“

— Mestne volitve ljubljanske. Zopet letos ponovile so se dopolnilne volitve v občinski zastop ljubljanski tiho in brez borbe in skoraj soglasno izvoljeni so bili vsi po volilnem odboru na podlagi shodov volilcev postavljeni slovenski zastopniki. Tako imenovana nemška stranka se volitev ni vdeležila, kakor mi sodimo iz dveh pred vsem odločilnih razlogov: prvič zato, ker je narodna slovenska stranka stopila k volitvi složna, vrh tega pa še zato ne, da se pred vsem svetom ne pokaže javno, kako malo je nasprotne nemške gospode, kako malo je izrekoma one v kazini in hranilnici ljubljanski potikajoče se nemške stranke, katera še vedno rada po svetu trobi in toži, kako neusmiljeno se zatira nemštvo na Kranjskem.

Nauk, katerega naj s tega posnema slovenska narodna stran — stranko imenovati jo, bilo bi premalo srčno, je ta, da naj zaupniki slovenskega prebivalstva na Kranjskem prav tako složno postopajo pri predstojećih deželno-zborskih volitvah. Pri teh nam mora biti častna naloga, da ne zgubimo ne jednega volilnega okraja. Delati morajo naši zaupniki na to, da bode novi deželni zastop kolikor moč enoličen, krepak in spreten zastopnik volje, teženj, duševnih in gmotnih interesov naše dežele.

Verske razlike v deželi so nepomenljive tako, da naše dežele prebivalstvo lahko imenujemo katoliško; narodnostne razlike zgubile so vso ojstrino, odkar Slovenec, nemštvu pravičen, ni oviran več, na domačih tleh gibati se kot Slovenec. Ako se toraj postavijo zastopniki „kranjskih Nemcev“ tudi na te tla, da nemštvo zastopajo samo za Nemce, ogromni večini slovenskega prebivalstva pa prepuste, da za svoj razvoj skrbe po svoje, potem pač ne bode težko, da se po novih volitvah uvede v deželni zastop naš, ono bratovsko soglasje, katero je po vsem naravno, katero je, ako zavedni volilci obeh strank vedo odpraviti vpliv nemirnih elementov, ki motijo vodo, da bi ložje lovili, potem bomo imeli v deželi pravi bratovski mir, kakoršnega potrebuje, pa žalibog tudi dolgo pogreša naša skupna avstrijska država. S tem moremo z dobrim izgledom pokazati sosednima deželama na severu in oni na jugu, kakšen mora biti narodostni mir.

— Vprašanje osuševanja ljubljanskega močvirja storilo je, kakor se nadajamo, s sklepi v ta namen sklicane enquete, odločen in dober korak k konečni svoji rešitvi. Minuli četrtek in petek pri deželnem zboru zbrani zastopniki močvirskih posestnikov, ljubljanskega mesta, južne železnice, deželnega odbora, c. kr. deželne vlade in pa c. kr. poljedelskega ministerstva, odločili so se deloma (v kolikor je bistven) prvega tako imenovanega alternativnega načrta, po katerem se imajo močvirske vode odtakati večinoma skoz ljubljansko mesto, deloma skoz Gruberjev kanal, po katerem se ima računati z množino tekoče vode po 470 kub. m. na sekundo; stranski pritoki pa se imajo vrediti po novem načrtu in od prvotnih stroškov ima se prihraniti okroglo 300.000 gld. Obširneje poročilo o sklepih

te zanimive enquete podajamo na drugem mestu današnjega lista.

— G. dr. Vladimir Globočnik c. kr. davkovski nadzornik, sedaj v Pazinu v Istri, sin gospoda vladnega svetovalca v Ljubljani, pozvan je, kakor se nam poroča iz zanesljivega vira, k poslovanju v c. kr. finančnem ministerstvu na Dunaji.

— Gospod Ivan Lavrenčič sedaj, duhovni pomočnik v Cerkljah, pozvan je za župnijskega oskrbovalca v Naklo. Čestitamo!

— Naš slavnoznani slikar Janez Šubic, slednjič profesor v Kaiserslautern na Bavarskem, umrl je dne 25. aprila v 38. letu svoje starosti. Pokojnega najbolj znani sliki ste v Šmartenski cerkvi pod Šmarno goro, slika v velikim altarcu in pa „Karniolija“ v našem deželnem muzeji Rudolfinum. Kranjska dežela in narod slovenski zgubi po smrti pokojnega zelo spretnega umetnika in pa častnega zastopnika svojega med ptujimi narodi.

— Državni zbor sklican je na petek 3. dan maja v nadaljevanje zborovanja. Na dnevnem redu je proračun poljedelskega ministerstva in pa melioracijskega zaklada.

— Klub narodnih poslancev imel je ta ponedeljek shod zaradi predstojećih volitev v deželni zbor, katere se bodo baje vršile zadnje dni meseca julija. Po obširnem razgovoru, katerega se je vdeležilo skoraj vseh došlih 16 členov, izvolil se je izvrševalni odbor 7 členov, v katerem so sledeči gospodje: dr. vit. Bleiweis, O. Detela, Klun, Krsnik, Murnik, Svetec in dr. Vošnjak. Poslanci Krajgher, Robič in dr. Strbenc so naznanili, da ne sprejmo nobene kandidature več.

Poroča se nam, da so tudi poslanci velikega posestva imeli te dni shod, v katerem sta vit. Gutmannsthal in dr. Mauer naznanila, da ne sprejmeta kandidature; vsled smrti baron Zois-a, so neki gospodje postavili tri nove kandidate izmed velikih posestnikov.

— Odbor za dunajsko splošno kmetijsko in gozdarsko razstavo leta 1890. imenoval je našega urednika in tajnika kmetijske družbe kranjske, g. Gustava Pirca, za člana razstavne komisije.

— Kranjski deželni odbor je obljubil darila po 5 gld. večim vipavskim posestnikom, kateri zasade primeren kos vinograda z ameriškimi trtami, ki jim jih je pridobil brezplačno pri kmetijskem ministerstvu. Slava deželnemu odboru in čast zavednim Vipavcem, ki so se pobrinili za to reč!

— Za pogozdovanje Krasa je za leto 1889. komisija za pogozdovanje Krasa proračunila 7000 gld., in sicer za nove nasade, za poprave prejšnjih kultur ter za ograje 4.740 gld., za odškodnino in odkup zemljišč 500, za komisijonalna pregledovanja 600 gld. itd. Pokrita je ta potrebsčina z državnim doneskom 5000 gld. in z doneskom in deželno-kulturnega zaklada v znesku 2000 gld.

— V Mengiši mislijo osnovati novo podružnico kmetijske družbe. Da se ustanovitev prej ko mogoče zvrši, vabi začasni odbor vse dosedanje ude kmetijske družbe iz občin Mengiš, Domžale, Trzin, Vodice itd., in pa vse one, ki želijo k podružnici pristopiti, na razgovor, ki bode v nedeljo 12. maja t. l. popoldne ob 4. uri v Mengiši v gostilni gospoda župana Levca. K razgovoru pride tudi družbeni tajnik g. Gustav Pirc iz Ljubljane.

— Vinarski shod, ki je imel biti l. 1890. v Gorici, preložen je zaradi dunajske splošne kmetijske in gospodarske rastave do l. 1891.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V ponedeljek dopoldne sprejel je cesar ogerska ministra Tiszo in Wekerle v $\frac{3}{4}$ urni audijenci, takoj potem pa je sprejel linškega škofa Doppelbauerja, ki je v cesarjeve roke položil prisego, pri čemur sta posredovala grof Trautmannsdorf in Gautsch.

Minulo soboto podal se je cesar sam v kapucinsko cerkev, kjer ga je sprejel kapucinski gvardjan ter spremil k rakvi umrlega cesarjeviča.

Prvo zborovanje shoda katolikov bilo je veličastno.

Strejk tramvajskih voznikov je končan. Mestni odbor in vlada potegnili so se za boljšo plačo voznikov. Sedaj dobili so za službovanje od 6. ure zjutraj do 11. zvečer samo po 1 gld. 40 kr. ker se dosedanje židovsko društvo ni hotelo udati zahtevam vladnim, prevzela je „Unionbank“ delnice konjskih železnic.

Predvčerajšnji shod ustavovernih volilcev češkega veleposestva je kompromisno ponudbo konservativne stranke odklonil. Ni še znano, iz katerih razlogov je to storil na vsak način pa jo obžalovanja vredno, da se ni dosegla sprava.

Ministerstvo notranjih zadev je naznanilo deželnim oblastnjam, da okrajni zdravniki ne smejo imeti druge službe pri kakem zavodu ali stranskega posla, ki bi jih mogel ovirati v izpolnjevanju njihovih dolžnosti.

Kakor se poroča, pripravljate obe vladi postavna načrta, s katerima se bo odpravila mala loterija in namesto nje po nemškem vzorcu uvedla razredna loterija.

Ogerska. — Ministra Szapary in Wekerle sta v svojih volilnih okrajih soglasno proglašena za kandidata.

Praga. — Minulo nedeljo imeli so liberalni veliki posestniki v Pragi shod glede na predstoječe volitve, posebno glede na ponudbo kompromisa predloženo po knezu Karolu Schwarzenberg-u, da se liberalnemu velikemu posestvu prepusti 15 sedežev v deželnem zboru,

ako vanj vstopijo. Nek Linški list poroča o tem shodu, da je bil namen, ta kompromis sprejeti glede, vstopa v deželni zbor pa sklepati kasneje v posebnem shodu, katerega bi se vdeležili vsi nemško-liberalni poslanci.

Trst. — Dne 18. maja obhajala se bode tukaj svečanost krščevanja in pa drčanja v morje novega vojnega broda z imenom „Kaiser Franz Josef I.“ K tej svečanosti vabljeni so razun drugih dostojanstvenikov tudi državni poslanci.

Angleška. — General Boulanger došel je sim in pridno sprejema urednike časnikov.

Španjska. — Katoliškemu shodu je došla pritrdjevalna izjava nemških katolikov. Na shodu so govorniki pred vsem povdarjali, da pravica papeževa do posvetne oblasti nikakor ni zastarana, da je posvetna oblast papežu neobhodno potrebna v večjo varnost katoliške Cerkve, in da rimsko vprašanje nikakor ni notranja italijanska zadeva.

Nizozemski kralj bo vsled nasveta zdravnikov odpotoval v inozemstvo, in sicer skoraj gotovo dne 3. maja. Zdravniki še niso obupali, da ne bi mogel kralj popolnoma okreval.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja, 1. maja ob 3. popoldne.

Včeraj je pri lepem vremenu cesar imel spomladni pregled tukajšnje vojne posadke na planjavah Schmelz. V mestu Steyer je umrl glavni ravnatelj orožne tovarne Josip Werndl. Nemško-liberalni veleposestniki na Češkem soglasno zavrgli kompromisno ponudbo tamošnjega konservativnega veleposestva. Odseki shoda katolikov sklenili obširne važne predloge vseh strok.

Žitna cena

v Ljubljani 13. aprila 1889.

Hektoliter: pšenice domače 5 gold. 83 kr. — banaške 6 gold. 80 kr. — turšice 5 gold. 30 kr. — soršice 5 gld. 80 kr. — rži 4 gold. 50 kr. — ječmena 4 gold. 33 kr. — ovsa 3 gold. — kr. — ajde 4 gold. 33 kr. — ovsa 2 gold. 44 kr. — Krompir 2 gold. 41 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 11. aprila.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 44 kr.